CRONICA SPORTURILOR

FOOT-BALL

VENUS A INVINS F. C. RAPID CU 4-3 (2-1)

Marți după amiază, Venus și F. C. Rapid s'au întâlnit din nou pe arena din splaiul Independenței, în joc amical.

După rezultatul egal obținut Duminică, de data aceasta Venus a reușit să-și apropie victoria cu scorul de 4—3, după ce la pauză conducea cu 3—0.

VICTORIE MERITATA

Dela început trebue să subliniem că Venus a meritat pe deplin victoria.

A jucat mult mai decis și a beneficiat de un lot mai închegat, astfel că și-a dominat adversarul o bună parte din timp.

INFANTAREA VENUS-ULUI

Negrii au avut cel mai bun compartiment în linia de atac, care a funcționat foarte bine și a pus contînuu în dificultate apărătorii adverși. A reușit să înscrie de patru ori în poarta F. C. Rapid-ului, deși aceasta a dispus de o apărare bine organizată.

ATAC SLAB LA RAPID

De cealaltă parte în tabăra rapidistă, punctul cel mai slab a fost înaintarea. Lipsa de înțelegere între componenții ei au făcut ca atacurile în poarta lui Slăvei să fie foarte puțin periculoase.

Dacă totuși au reușit să înscrie trei puncte, aceasta nu se datorește decât existenței unor puncte slabe în apărarea Venus-ului.

CUM S'AU INSCRIS PUNCTELE

In minutul 13 Ene trimite balonul lui Rădulescu, care, după ce trece de Moldoveanu trage dela câțiva metri și deschide scorul.

F. C. Rapid reacționează și atacă poarta adversă.

In minutul 32 se produce învălmășeală în careul venusist. Bogan rădică mingia spre poarță și Slăvei lese greșit. Ghidriceanu intervine cu capul, dar este prea târziu, căci balonul depășise linia porții. Rezultatul este 1—1.

Cinci minute înainte de sfârșitul reprizei Venus înscrie din nou. Ene servește bine pe Rădulescu, care trage plasat, astfel că rezultatul este 2—1 pentru Venus.

REPRIZA DOUA

In minutul 8, Ene centrează balonul, care ajunge la Mitrio. Acesta trage la poartă, Budan respinge în teren și Humis de aproape înscrie. Rezultatul este 3—1 pentru Venus.

Nu trece nici un minut și Brandabur, ajuns în careul lui Budan, centrează; iar Humis cu capul mărește avantajul Venus-ului la 4—1.

Reacțiunea Rapid-ului se bucură de o slăbiciune a apărării adverse.

In minutul 29 Bogdan centrează, Baratky reia mingia în bară. Florian, care urmărise faza, trimite balonul în plasă. Rezultatul este 4—2 pentru Venus.

In sfârșit ultimul punct al partidei este înscris tot de Florian în minutul 42. Jocul se sfârșește deci cu scorul de 4—3 pentru Venus.

CINE S'A REMARCAT

Venus a avut cei mai buni oameni în Ghidriceanu, Rădulescu, Humis și Orza. Dela F. C. Rapid s'au remarcat Urechiatu, Florian și Ritter.

D. Șt. Doja a condus următoarele formații:

VENUS: Slăvei, Crum, Orza, Brandabur, Ghidriceanu, Rădulescu, Humis și Ene, Humis, Rădulescu, Luca, (Mitoc) Iordache.

F. C. RAPID: Budan, Moldoveanu, (Ghiurițan), Leriherlu, Costea, Wetzer (Urechiatu), Ritter, Lungu, Gavrilescu (Florian), Baratky, Vintilă (Asbiceanu), Bogdan.

SP. MAT.

ATLETISM

Campionatele naționale dela Predeal

Capionatele naționale de atletism, vor fi organizate la Predeal, — pe stadionul vânătorilor de munte, Sâmbătă 19 și Duminică 20 crt.

Regia întrecerilor e asigurată de F. R. A. — prin d. căpt. Serbescu, și Clubul Sportiv Predeal, prin d. col. I. Grigoriu, primarul orașului.

AMĂNUNTE DE ORGANIZARE.

In privința organizării, sunt necesare următoarele precizări:

Nu pot participa la camiponate decât cluburile afiliate F. R. A.

Face excepție grupul etnic german, pentru care clasificarea se va face pe oraș.

Inscrierile asociațiilor la campionate se pot face Vineri 18 crt. seara și Sâmbătă 19, dimineața, înaintea începerii concursurilor, la secretarul campionatelor, d. I. Paraschivescu, în locrul primăriei Predeal.

F. R. A. și Clubul Predeal asigură cazarea și hrana atleților, precum și a unui reprezentant de club, în zilele de 19 și 20 August. In acest scop, delegații grupărilor se vor adresa d-lui I. Ianculescu, delegatul F. R. A., care va fi găsit la primăria Predeal.

PREMII

Pentru răsplătirea eforturilor, F. R. A., O. S. R., d. col. I. Grigoriu și prefectura jud. Prahova au pus în joc numeroase cupe, plachete și medalii.

PROGRAMUL CAMPIONATELOR

Programul campionatelor a fost alcătuit astfel:

SÂMBĂTĂ DIMINEAȚA

110 m. garduri; Aruncarea greutății; 1.500 m. plat; 100 m. serii; Săritura cu prăjină; 400 m. plat; Aruncarea ciocanului; 100 m. plat finala; Săritura înălțime; Ștafeta 800x400x200x100 m.

DUPĂ AMIAZĂ

400 m. garduri; Săritura în lungime; 200 m. plat serii; Aruncarea discului; 800 m. plat; Triplu salt; 200 m. plat finala; Aruncarea suliței; 3.000 m. plat; Ștafeta 4x100 m.

DUMINICĂ DIMINEAȚA

110 m. garduri; Aruncarea greutății; 100 m. plat serii; 5.000 m. plat; Triplu salt; 400 m. plat; Aruncarea ciocanului; 100 m. plat finala; Săritura în înălțime; 800 m. plat; Ștafeta 4x100 m.

DUPĂ AMIAZĂ

400 m. garduri; Săritura cu prăjina; Săritura cu prăjina; 200 m. plat serii; Aruncarea discului; Săritura în lungime; Aruncarea suliței; 1.500 m. plat; 200 m. plat finală; 10.000 m. plat; Ștafeta 4x400 m.

HIPISM

Liliac G. a câștigat premiul Fenek

Reuniunea de eri a cunoscut un desăvârșit succes. Proba principală a zilei a fost câștigată de Liliac G. care a dispus la luptă de Danko și Xiphias.

Surprizele zilei au început cu Voinicu, care a câștigat premiul Avrămești, dispunând ușor de Beatrice, Ulis și Allah. Radovanu care și-a însușit premiul Răușor dispunând de Trestia B., favorita zilei.

Altă surpriză a produs-o Oituz II care a dispus ușor de Decis și Biciușca; iar Salcâm Roșu a dat cota zilei în premiul Diaconești. Jocul austriac care a pornit cu miza inițială s'a ridicat la suma de 790.102 și a fost sever triat de Voinicu, Radovanca, Liliac G., Oituz II și Salcâm Roșu.

REZULTATE TEHNICE

I. Pr. Buchdrucker (4 cai), Anarhist (Buia), Blondine cota 10: 20-10-10.

II. *Pr. Avrămești (7 cai)*, Voinicu (Critenco), Beatrice, cota 10: 37-28-25.

III. *Pr. Răușor* (5 cai), Radovanca (Crainic), Trestia B. cota 10: 56-27-18.

IV. *Pr. Bascoveni* (7 cai), Darabont (Cercasoff), Dorina M., cota 10: 13-11-14.

V. *Pr. Fenek* (5 cai), Liliac G. (Szabo), Sony-Gordon, cota 10: 26-15-25.

VI. *Pr. Climești* (10 cai), Oituz II (Ionescu), Decis, Biciușca, 105-37-14-24.

VII. *Pr. Diaconești* (8 cai), Salcâm Roșu (Reimer), Talisman, Refugiata, cota 10: 173-17-17-35.

VIII. *Pr. Fălcoiu* (9 cai), Barbara (Grăjdănescu), Rozina, C. Worthy, cota 10: 24-20-30-37.

AGRICULTURA

FOLOASELE ȘI CULTURA BOBULUI

O plantă, care se cultivă puțin la noi, deși reprezintă un aliment excelent pentru om și un nutreț substanțial pentru vite, este bobul. Din el se fac mâncări gustoase fie verde, ca pastă, fie uscat și fiert pentru salată. La hrana animalelor, în special a cailor și boilor de muncă, se întrebuințează ca boabe înmuiate sau sub formă de uruială. Tulpina fiind bătoasă nu se întrebuințează ca nutreț, chiar când e verde. Când e uscată se folosește drept material de încălzit și ca așternut în grajd. Bobul se mai întrebuințează cu folos și ca îngrășământ verde, îmbogățind pământul în azot.

Dar calitatea aceasta o are și bobul cultivat pentru semințe, pentrucă el ca și orice plantă leguminoasă, are rădăcini pivotante — desvoltate puternic — și încărcate cu nodozități pline cu microbi ce asimilează azotul. De aceea bobul este o bună premergătoare a păioaselor și în special a grâului, mergând în asolament după păioasele de primăvară. De asemenea prin foile sale dese și mari umbrește pământul, îl ține afânat, liber de buruieni și-l pregătește minunat, ca și mazărea, pentru cultura plantei ce urmează.

Intrebuințarea bobului ne servește, prin urmare, ca o nouă plantă pentru încorporarea unui asolament rațional.

Sunt două soiuri de bob. Cel cu bobul mare, servește mai mult la hrana omului; cel cu bobul mic, zis și bobușor, este pentru animale.

Este rezistent la frig ca și mazărea. De aceea se seamănă de vreme.

Ca teren cere soluri bogate și calcaroase. Neflind supusă la cădere, în terenurile bogate dă producții însemnate. De asemenea suferă o gunoire directă cu gunoi de grajd.

Ca pregătire a terenului cere ogor de toamnă, iar primăvara se scarmonește cu instrumentul cultivator.

Cultura mare întrebuințează bobușorul, bobul mare cultivându-se numai în grădini sau printre porumb, ca o cultură secundară.

Se pune în rânduri duble la 10 cm. depărtare distanța mică și 35 cm. depărtare, distanța mare. Se seamănă și prin împrăștiere. Se dă la hectar 200—240 kg.

Bobul are nevoie să fie prășit. Numai așa se mărește producția. Dacă nu e prășit, se plivește numai, dar atunci nu ne așteptăm la recoltă satisfăcătoare.

Când foile de jos și tulpina au început să se îngălbenească, iar tecile dela bază sunt negre, se poate începe recoltatul, care se face cu secerea, cu coasa sau prin smulgere cu mâna. Se adună apoi în snopi mici și se lasă pe câmp ca să se usuce complet, după care se treeră cu batoza sau se bate cu mlăciul, la cultura mică. Toba mașinei se lărgește ca să nu sfărâme boabele și se întrebuințează șine de lemn, ca și la mazăre.

Producția în cultura mare poate ajunge la 2500 kg. boabe la hectar și cam aceeași cantitate de tulpini, cari am spus că se întrebuințează la ars și ca așternut în grajd.

Cum putem deosebi ciupercile bune de cele otrăvitoare

Foarte mulți refugiați, aflați la țară, umblă prin păduri și adună ciuperci pentru hrană. Adesea acestea sunt otrăvitoare. Pentru a-i feri de asemenea nenorociri, vom reproduce două articole din lucrarea d-lui Prof. Ioan Grințescu, intitulată Ciuperci otrăvitoare *și apărută în Biblioteca agricolă a ziarului Universul Nr. 96. (N. R.).*

Omul e în general neîncrezător când e vorba de ciuperci. Aceasta se datorește mai mult faptului că între o ciupercă bună și una otrăvitoare deosebirea e uneori așa de mică în cât lesne le poți confunda. Greutatea identificării mai vine și de acolo că unele genuri de ciuperci, cum e de pildă **Amanita**, cuprind, pe lângă specii bune de mâncat și specii foarte veninoase.

Din această cauză se și explică de ce otrăvirile cu ciuperci din neamul **Amanita** sunt atât de frecvente.

Dar, ori cum ar fi, lumea se întreabă dacă nu există vreun mijloc practic pentru a se pune la adăpostul acestor accidente. Din păcate, asemenea mijloace nu prea există.

Unii, așa zișiinițiați, pretind că e bine să ne ferim de ciupercile ce cresc prin locurile umede precum și de cele a căror carne e iute, acră sau amară. Alții spun că ciupercile roșii, verzi ori albastre, trebue aruncate fiindcă sunt otrăvitoare. Alți recomandă ca bune de mâncat numai ciupercile cu miros plăcut, în schimb trebue să ne ferim de cele ce dau lapte sau își schimbă culoarea când le rupem. Cei mai mulți, însfârșit, ne sfătuesc să ne păzim de ciupercile cu lame negre precum și de cele căror pălărie nu-i mâncată de melci.

Alți cunoscători, din contra, susțin că ciupercile ce cresc prin poeni, la loc deschis, prin pășuni și mai ales dacă au gust și miros plăcut, nu pot fi decât bune de mâncat. Dacă în afară de ...ta, se mai întâmplă ca ciupercile în chestiune ...a fie și roase de melci, atunci nu mai poate fi nici o îndoială că sunt bune.

Dacă ar fi să ținem seamă de toate aceste afirmațiuni, ne-am expune să luăm drept bune de mâncat tocmai ciupercile cele mai otrăvitoare și dinpotrivă să aruncăm ca fiind veninoase pe cele mai inofensive.

De fapt, așa și este. Dacă am lua drept otrăvitoare ciupercile ce cresc la umbra copacilor, atunci, am elimina dintr'o dată o mulțime de ciuperci bune. Și tot așa, nu se poate spune că toate ciupercile ce cresc pe la locuri deschise, precum și acelea ce nu-și schimbă culoarea când le rupem, sunt, fără excepție, bune de mâncat. E drept că Hribii țigănești **(Boletus satanas, Boletus luridus)** își schimbă imediat culoarea când îi rupem, dar nu-i mai puțin adevărat că neamul Hribilor cuprinde și specii cari deși își schimbă culoarea când le rupem, sunt totuși bune de mâncat.

Gustul iute al unor ciuperci, iar nu poate servi ca indiciu spre a deosebi ciupercile bune de cele veninoase. Toată lumea cunoaște Buretele iute **(Lactarius piperatus)** ca fiind bun de mâncat. Chiar și Gălbiorii **(Cantharellus cybarius)** au un gust puțin cam iute.

Și tot așa și când e vorba de miros. Mirosul plăcut al ciupercii comune **(Psalliota campestris)** îl întâlnim la foarte multe alte ciuperci. Aceasta nu înseamnă că toate ciupercile, ce au acest miros sunt bune de mâncat.

Privitor la culoarea ciupercilor trebue mereu să ne amintim că această însușire e cea mai înșelătoare. E drept că pălăria Muscăriței **(Amanita muscaria)** e mai totdeauna roșie, dar tot a ceastă ciupercă, după locul pe unde crește, mai poate fi de culoare roșie-portocalie. Cât privește culoarea **Amanitei phalloides**, cea mai periculoasă dintre ciupercile veninoase dela noi, vom vedea, din rândurile ce urmează, cât e de schimbătoare. Când e tânără și de culoare verde, această ciupercă se aseamănă foarte mult cu o pănișoară **(Russula virescens)**, iar când e de culoare albă poate fi ușor confundată cu Ciuperca comună.

Culoarea brună sau neagră a lamelor nu poate nici ea să fie luată în seamă decât atunci când vrem să știm dacă o ciupercă e trecută. Or, practica ne învață că asemenea ciuperci, chiar când sunt dintre cele mai bune, se mistue anevoe.

Credința că numai ciupercile cu lame albe sunt bune de mâncat e, în tot cazul, foarte greșită. E știut că în marele grup al Amanitelor speciile cele mai otrăvitoare sunt tocmai cele cu lame albe.

In sfârșit se mai spune de obicei că numai ciupercile bune de mâncat sunt atacate de insecte și de melci. E drept că Pănișoarele **(Russula)** și Hribii **(Boletus)** sunt adesea roase de melci, dar nu-i mai puțin adevărat că nici Amanitele nu sunt cruțate de acest fel de animale. Cine n'a văzut exemplare de Muscăriță complet găurite de melci, pe când vreme ciuperci bune ca Gălbiorii, sunt mai rar atacate de insecte și de melci. Se vede că prin organizarea lor cu totul diferită de a omului, aceste animale nu sunt câtuși de puțin incomodate de substanțele otrăvitoare din ciuperci. De altfel se cunosc atâtea alte exemple în cari animalele se arată refractare otrăvurilor din ciuperci. Voi aminti cazul iepurilor de casă cari se știe că pot mânca ciuperci veninoase (Muscărița) fără să le cauzeze tulburări.

După cum vedem, nici locul pe unde cresc, nici culoarea, nici gustul, nici mirosul, nici faptul că pot fi roase de melci sau de insecte, nu ne poate îndruma să deosebim în deplină siguranță o ciupercă bună de una otrăvitoare.

E locul să atragem în sfârșit atențiunea amatorilor de ciuperci și asupra unui așa zis mijloc practic pentru identificarea ciupercilor otrăvitoare. Unii pretinși „cunoscători" susțin că ciupercile veninoase înegresc lingura de argint folosită la pregătirea unei mâncări cu ciuperci, pe când vreme ciupercile bune de mâncat n'ar produce acest fenomen. Credința aceasta este fundamental greșită. Cine nu știe că linguriță de argint se înegrește ori de câte ori mâncăm ouă răscoapte? Inseamnă aceasta că ouăle sunt otrăvitoare? Explicația fenomenului e foarte simplă: ouăle conțin sulf (pucioasă) întocmai ca și cele mai multe ciuperci. Negreala ce se formează nu-i decât sulfura de argint. Pentru a arăta cât e de greșită această credință e destul să amintim că **Amanita phalloides**, cea mai periculoasă dintre ciuperci, nu produce înegrirea lingurei de argint.

Singurul mijloc **sigur** pentru deosebirea ciupercilor bune de cele otrăvitoare nu-i decât **cunoașterea caracterelor botanice.** Recunoaștem că lucrul nu-i întotdeauna ușor, întru cât aceasta implică oarecari cunoștințe privitor la organizarea ciupercilor. Dar, cu puțină trudă și cu ajutorul unei bune cărți, cu figuri, de preferință colorate, oricine poate parveni să cunoască un anumit număr de ciuperci comune. In afară de aceasta, consultarea pădurarilor și a oamenilor cu experiență din partea locului, poate da prețioase informațiuni asupra ciupercilor într'adevăr bune de mâncat.

Din fericire, trebue să menționăm, că în afară de genurile ce conțin pe lângă ciuperci bune și ciuperci otrăvitoare, mai există și genuri în cari nu găsim nici o specie veninoasă. E cazul buretilor țepoși **(Hydnum)** precum și acel al zbârciogilor **(Morchella)**, (vezi broșura „Ciuperci bune de mâncat", în Biblioteca agricolă a ziarului „Universul").

Prof. IOAN GRINȚESCU

„TOATE'S VECHI ȘI NOUĂ TOATE"

UN PROGRAM AGRICOL DIN 1831

Reproducem după revista „Pagini agrare și sociale", număr festiv din 1944, articolul de mai jos, care precede publicarea unui raport înaintat generalului Paul Kisseleff, de către Marele Vornic al Munteniei, în 1831, raport care s'a și tipărit sub denumirea: DEOSEBITE BĂGĂRI DE SEAMĂ ASUPRA PLUGĂRIEI, IMBUNĂTĂȚIREI SOIULUI DE VITE ȘI REGULATEI CLĂDIRI A LĂCAȘURILOR LOCUITORILOR. Proect ce s'a propus de către Departamentul Vorniciei Trebilor din lăuntru, întru băgarea de seamă a Obicinuitei Obștești Adunări din anul 1831. **La acest raport generalul Kisseleff a pus următoarea rezoluție, care în textul original figurează astfel: TĂLMĂCIREA REZOLUȚIEI EXCELENTEI S. D. PREZIDENT.**

„Proecturile fiind foarte folositoare, eu socotesc că ar trebui să se facă o pregătire într'această pricină, prin publicații cu deslușire și prin alcătuirea unei slobode adunări de plugărie, precum se urmează în toate țările.

„Stăpânirea locală poate și datoare este a ajutora disvălitarile (desvoltările N. R.) meseriilor naționale, însă nu să cuvine țarăși a lua asupră-și însărcinări peste măsură. Deci bine ar fi aceste proecturi prin fălăi (broșuri, ceia ce s'a și făcut N. R.) tipărite să se dea în cunoștință tuturor mădularilor (membrilor N. R.) Obștești Adunări, ca până la viitoarea deschidere a acestei Adunări, pătrunzându-să de scoposul (scopul N. R.) lor cel adevărat, atunci să se ia în băgare de seamă îmbunătățirile cele mai de neapărată trebuință, atât de numiții, cât și de Stăpânire, spre a să pune în lucrare mijloace dostoinice, încât să rămâie statornice și folositoare".

(Gl. P. KISSELEFF)

Cuprinsul paginilor ce urmează vor dovedi cu prisosință cât de întemeiat este titlul ce am pus în fruntea acestor rânduri.

Intr'adevăr, ce poate fi mai surprinzător decât să constați cum, cu un veac și mai bine în urmă, „Marele Dvornic din lăuntru el Valahiei, — Barbu Știrbey sau Iordachi Filipescu— supunea „Luminării Sale" sau „Excelenței Sale Domnul Prezident" (Generalul Paul Kisseleff) un minunat și sugestiv raport privitor la plugăria țării din acele vremuri, ce ar putea fi semnat și astăzi de orice ministru de agricultură.

Cum se poate vorbi astăzi, în plugăria noastră, după 113 ani, de aceleași probleme, cu aceleași îndemnuri și aproape cu aceleași soluțiuni?

Este de ajuns să se citească ce spunea vechiul dregător din 1831, pentru a se înțelege cât adevăr cuprinde cunoscutul vers eminescian.

In cele ce urmează se reproduce textul unei broșuri de 47 de pagini, apărută în 1831, probabil în București (dar fără arătarea tipografiei), în care se înfățișează *„deosebite băgări de seamă asupra plugăriei, îmbunătățirii soiului de vite și regulatei clădiri a lăcașurilor locuitorilor".*

Lucrarea pare a fi o expunere de motive sau un raport către Generalul Kisseleff, în legătură cu anumite *„proecturi ce s'au propus de către Departamentul Vorniciei Trebilor din Lăuntru, întru băgarea de seamă a Obicinuitei Obștești Adunări din anul 1831"* și este semnată de *„Marele Dvornic din Lăuntru".*

In ce împrejurări s'a putut alcătui o astfel de lucrare și cine poate fi autorul ei?

In 1831, Principatele Române erau gospodărite de generalul Paul Kisseleff. Se elaborase bine cunoscutul Regulament Organic, ce urma să fie pus în aplicare pentru Valahia la 1 Mai 1831, după ce fusese supus Adunării Extraordinare de revizie, care îl aprobase în 31 de ședințe, între 10 Martie și 22 Mai 1831. In acest timp, *„Membrii mădularelor Divanului Săvârșitor"* — adică membrii guvernului, erau: Al. Vilara (Finanțe); Barbu Știrbey (interne); și M. Cornescu (miliție).

Generalul Kisseleff începea aplicarea Regulamentului înainte chiar ca să se fi terminat așa zisele lucrări de revizie și fără să se mai aștepte confirmarea Inaltei Porți. In acest scop se și alcătuește *„Sfatul Administrativ Extraordinar al Țării Românești"* — adică guvernul țării compus din: Banul Grigore Brâncoveanu, prezident; Vornicul Iordachi Filipescu (interne); Hatmanul Al. Vilara (finanțe); Vornicul Iordachi Golescu (justiție); Logofătul Ștefan Bălăceanu (pricinile bisericești); Vornicul Al. Ghica (Spătar, șef al miliției); Vornicul de oraș Barbu Știrbey secretar al Statului.

După îndemnul lui Kisseleff, fiecare înalt dregător (ministru) urma să-și organizeze serviciile departamentului său, în conformitate cu dispozițiunile regulamentare, luând, totodată, și măsurile necesare pentru întocmirea anumitor legiuiri sau dispoziții administrative, ce aveau să se aplice în întreaga țară.

Kisseleff convocase la 15 Noembrie 1831, Obișnuita Obștească Adunare.

După toate probabilitățile, lucrarea ce se publică mai jos, privind plugăria țării, făcea și ea parte din măsurile luate de Sfatul Administrativ Extraordinar, pentru introducerea unei noi orânduiri gospodărești în țară. Așa dar, *se poate presupune că lucrarea mai sus amintită este făcută sau de Barbu Știrbey sau de Iordachi Filipescu.*

Cuprinsul acestui raport-memoriu către Kisseleff este nu numai sugestiv și interesant, dar el mai constituie și o dovadă pilduitoare de priceperea și cumpătenia cu care se judecau pe acea vreme nevoile agriculturii românești, indicând tot deodată și năzuințele ce se manifestau pentru a eși cât mai curând cu putință dintr'un empirism tradiționalist, caracteristic țărilor înapoiate.

Autorul acestei lucrări trebue să fi fost un om bine informat cu tot ceeace se practica, ca metodă agricolă, în străinătate, dovedind tot deodată și via lui preocupare de a face să se introducă și pe meleagurile noastre noi procedee tehnice corespunzătoare progreselor științei.

Ce idei și ce sugestiuni sau preocupări se găsesc în lucrarea întocmită de Marele Dvornic din Lăuntru din 1831?

„Pentru desăvârșirea și întinderea meșteșugului muncii pământului, după metodurile celei nouă", spunea Vornicul, trebuc să se înceapă cu începutul. Deci se cerea în primul rând să se aducă „sămânță de grâu din străinătate", din Rusia sau din Moldova, căci „în starea ce se află acum grâul Valahiei, este peste putință a se putea vinde în țări străine". Tot în vederea exportului de grâu se mai vorbea de „curățitul grâului după treerat", în care scop se recomanda o anumită mașină de vânturat grâu tot din Rusia.

Lipsa de căi de comunicație însemna o altă piedică în calea exportului. Țara avea multe râuri, „toate plutoase"... „dar oamenii ori nimică nu făcut, ori mai multe vătămări". Se propunea între altele, regularizarea cursurilor de apă, cu construcții de „ecluze".

Alături de plantele cunoscute și cultivate până atunci ze mai recomandau și alte plante, ca hrișcă, rapiță (colța), patachină, ce pot da bune roade și bun câștig.

Dar pentru aceasta trebue să se facă o altă plugărie decât cea de până atunci. *„Plugăria în Țara Românească se află în fașăle cel dintâi. Spre a se înainta, este trebuință de multe și mai cu seamă de cea de aproape îngrijire a stăpânilor și a proprietarilor celor mari".* Se recomandă apoi să se stăruie „asupra plugarilor, prin toate mijloacele cele putincioase, să se are pământul bine" și apoi „în loc de a se astupa sămânța prin grăpat, să se întrebuințeze la aceasta o mașină cu dinți de fier, care trăgându-se peste pământul cel arat și brazdele se sparg bine și sămânța tot deodată se astupă".

Se descrie mai departe cât de rău se face operația semănatului, „în țarina plină de buruieni sălbatice", când apoi totul este lăsat în părăsire, căci tot agricultorul „își năpustește ogrăzile în mila lui Dumnezeu până la vremea secerișului". Cu astfel de munci, câtă pagubă și ce roade slabe. „Așa dar, *din netrebnica alegere a seminții și din metodul cel prost al plugarilor, se pricinuește necurățenia grâului și prin urmare nefolosința exportației acestui product".*

Extrem de sugestive sunt îndemnurile ce se fac în vederea unei culturi mai raționale, care ar putea da rezultate neașteptate. Iată ce spunea în această privință Marele Vornic din Lăuntru: *„Când Valahia va dobândi agronomi cu știință și când proprietarii de moșii vor hotărî a se îmbogăți, atunci negreșit că locul acesta se va face ca un rai și ca un alt Eghipet în Europa"* Se stărue mult asupra alternării plantelor, indicându-se cum să se procedeze în mod practic. Lipsind, pe vremea aceea, o terminologie științifică în limba noastră, pentru a se înlesni deosebire la plugărie, care se lucrează de oameni proști și neînvățați, cari, îndată ce vor vedea o încercare nouă zădărnicită se descurajează, stăruind cu pismuire în metodul lor cel prost și sicând: *„așa am învățat dela părinții noștri; metodul vostru nu este bun de nimic".*

Este atâta adevăr în această constatare, încât nu este posibil să nu se recunoască câtă matură judecată dovedea Marele Dvornic din Lăuntru când sfătuia să se procedeze cu mare băgare de seamă, atunci când era vorba să se introducă noui metode de cultură.

In sfârșit, lucrarea se încheie și cu o serie de juste observațiuni și constatări în privința locuințelor și gospodăriilor țărănești, făcându-se și în această privință propuneri cari nu pot să nu surprindă pe cititorul de astăzi, cât sunt de îndreptățite și, mai ales, cât sunt astăzi de actuale și valabile.

Puținele pagini ale acestei lucrări — reproduse mai departe în întregime, — trebuesc citite pe îndelete și cu toată atențiunea. Nu pot fi rezumate fără a se pierde cea mai mare parte din savoarea și valoarea lor deosebită. Dar oricine le va parcurge nu va putea scăpa de stăpânirea unui îndoit sentiment: unul, de sinceră prețuire pentru acel Mare Vornic din Lăuntru, de acum 113 ani, care a știut, în câteva pagini, să arate cari erau problemele fundamentale ale plugăriei noastre și cum trebuiau ele atacate și deslegate; și un alt sentiment, de adâncă melancolie, datorită constatării că, după atâta amar de vreme, toate propunerile și gândurile acelui priceput plugar și mare boier dela 1831, sunt și astăzi de o incontestabilă și dureroasă actualitate. Nu se va putea contesta, desigur, marile progrese ce am făcut de atunci și până astăzi, dar nu este mai puțin adevărat că tot ce se cuprinde în lucrarea dela 1831 își are și astăzi cea mai perfectă și îndreptățită aplicare.

„Tălmăcirea" rezoluției lui Kisseleff pusă pe prima pagină a acestui studiu memoriu al Marelui Vornic din Lăuntru, nu este nici ea de mai mică însemnătate, prin judiciosul ei conținut. Kisseleff recunoaștea și el că „proecturile" sunt folositoare pentru plugăria noastră, dar adăuga că pentru aplicarea lor „ar trebui să se facă o pregătire într'această pricină, prin publicații cu deslușire și prin alcătuirea unei slobode adunări de plugărie, precum se urmează în toate țările".

Tot deodată el mai face această înțeleaptă observație, spunând: „Stăpânirea locală poate și datoare este a ajutora disvălitarile meseriilor naționale, însă nu se cuvine țarăși a lua asupră-și însărcinări peste măsură" Cu alte vorbe și într'un limbaj mai la îndemâna celor de astăzi: *îndemn și încurajare da, sugrumare de sus, nu;* de aceea urma ca „mădularile Obștești Adunări" să găsească „mijloacele cele mai destoinice pentru punerea în lucrare" a acestui program, care *țăiloace* „să rămâie statornice și folositoare".

Reproducând aci, după atâta vreme, programul agricol al lui Iordachi Filipescu sau al lui Barbu Știrbey, din 1831, socotim că aducem un real serviciu istoriografiei noastre agrare, în sensul că se desvăluie, în chip neîndoios și pe cale documentară, dovada despre preocupările unora din marii dregători ai țării, în legătură cu propășirea plugăriei noastre. Tot deodată se poate face și o amară constatare în ceeace privește drumul parcurs în ultimul veac, în această privință. De aceea versul lui Eminescu capătă și de astă dată o tristă, foarte tristă verificare.

VICTOR SLĂVESCU

SFATURI PRACTICE

RECOLTA INULUI PENTRU SĂMÂNȚĂ ȘI FUIOR

Spre deosebire de recolta pentru fuior, când dela în urmărim producerea de sămânță, culesul se face la completa coacere a seminței. Atunci câmpul e galben și sămânța sună în măciulii. Recolta se face prin smulgere, la proprietatea mică; la cea mare se poate cosi. Pentru ca sămânța să-și păstreze calitățile, recolta se face numai după ce s'a uscat roua. Mănunchi se lasă să se usuce sprijinindu-i unul de altul cu măciulile în sus.

Sămânța se scoate trecând vârful inului printr'un fel de pieptene de fier așezat cu dinții în sus pe un scaun lung sau se bate cu un „mai" de lemn. Pentru întinderi mari se întrebuințează mașini speciale, cari scot sămânța fără a strivi tulpinele.

SARAMURATUL GRÂULUI CU PRAFURI

In lipsa sulfatului de cupru, grâul trebuie tratat contra mălurii, cu prafuri ce se găsesc în comerț, în proporția recomandată pe cutii. Tratamentul se face în butoaie închise, în care se pune grâul și cantitatea de prafuri necesare, apoi se rostogolește de multe ori ca amestecul să se facă cât mai complet. Sunt și butoaie de tablă fixate pe o axă longitudinală, cari se învârt cu o manivelă, amestecând prafurile cu sămânța de grâu.

VÂRFUL TULPINELOR DE PORUMB

Sunt țări cum este Italia de Nord și Bulgaria, unde tăiatul tulpinelor de porumb mai sus de știuleți, este o practică curentă, când un nutreț excelent, pus la groapă să se mureze sau uscat la soare. El înlocuește porumbul de nutreț și ajută ținerea vitelor pe vreme de secetă. E de recomandat ca tăiatul să nu se facă prea aproape de știuleți spre a nu lipsi planta de hrana ce se prepară în acea parte.

CUM SE RECOLTEAZĂ HRIȘCA

Coscerea acestei plante este foarte neegală și de aceia momentul cel mai bun de recoltat este atunci când majoritatea semințelor s'au înegrit. Se seceră, în parte, chiar în floare, de aceia ea se lasă câte-va zile, nelegată, ca să se usuce bine. Tot în acest scop snopii legați se lasă cât-va timp pe câmp. La treerat să se evite spargerea boabelor, căci cele sparte nu mai încolțesc. In magazii hrișca se întinde în straturi subțiri și se dă des la lopată. Numai după ce s'a uscat complet se poate grămădi iar straturi mai groase.

CÂTEVA PLANTE MEDICINALE

PELIN

(Artemisia Absinthium)

Pelinul este o plantă perenală. Crește sălbatec în cantitate foarte mare, din care cauză nici nu se recomandă să se cultive. Se întrebuințează vârfurile înflorite (Herba Absinthi cum floribus). Inflorește în Iulie — Septembrie. Culesul se face când planta este înflorită. Se adună vârfurile tulpinilor înflorite, lungi de 30—40 cm. Ceaiul preparat din acest pelin, se consideră ca unul din cele mai vechi medicamente contra durerilor de stomac. Din această plantă se fabrică vinul de pelin (Wermuth), tinctura de pelin și lichiorul de pelin (Absinth).

Prin distilare cu vapori de apă se poate extrage un ulei eteric, din care se poate lua câte ½—1 gr. pe zi. Uneori se caută frunzele, care se culeg în Mai, are aceleași întrebuințări.

SUNĂTOARE SAU POJARNIȚĂ

(Hypericum perforatum)

Plantă foarte răspândită. Crește prin fânețe uscate și prin mărăcișuri. Inflorește în Iunie — August. Se întrebuințează florile sau vârfurile înflorite. In medicina populară se folosește contra durerilor de stomac, contra hiperaciditățiistomacale, în durerile de gât și chiar contra bolelor pulmonare. Din flori de pojarniță se scoate și un colorant. După Dr. Zaharia, ceaiul preparat din pojarniță și anume din flori, este un remediu bun contra durerilor de ficat. Culesul florilor se face când plantele sunt complect înflorite. Se usucă la umbră și se păstrează în loc uscat. Drogul se poate valorifica în țară.

PIRUL

(Agropyrum repens)

Pirul este o plantă foarte mult răspândită la noi. Aproape toate ogoarele sunt năpădite de această plantă, care este un dușman al plugului. Rădăcinile de pir (Rhizoma) se pot aduna și valorifica ca plantă medicinală. Pirul se bucură de proprietăți diuretice, curăță sângele stricat. Rădăcina de pir se adună în Martie — Aprilie, când se fac arăturile de primăvară și când tulpina sau partea verde încă n'a început să se desvolte. Se poate aduna și în Septembrie — Octombrie, odată cu arăturile de toamnă. După cules se spală bine se usucă la soare. Rădăcina de pir (Rhizoma Graminis) tăiată mărunt se poate valorifica în țară sau exporta.

RECTIFICARE

In pagina agricolă trecută la rubrica plante medicinale, au apărut câte-va titluri greșite.

In loc de Livănțică s'a tipărit Ferigă *și în loc de Muștar s'a tipărit* Isop. *De asemenea Althaea officinolis a apărut cu titlul* Nalbă de Mare, *când în realitate i se zice popular* Nalbă Mare.

Facem cuvenita rectificare.

Cu acest prilej arătăm că scurtele indicațiuni asupra plantelor medicinale au fost scoase din broșura de B. Pater și A. Potlog apărută mai de mult la Cluj.

POȘTA AGRICOLĂ

Răspunsurile la „POȘTA AGRICOLA" se dau numai pe baza unui bon tipărit în fiecare pagină agricolă, care se va detașa și lipi pe scrisoarea de solicitare.

1973. — GH. SECUI, gara SIMERIA. — De oare ce dorți să vă ocupați cu creșterea păsărilor, vă sfătuim să vă abonați la revista „Apicultura", la Institutul Național Zootehnic, str. Dr. Staicovici, 63, București. Acolo găsiți și adresele marilor crescători de păsări.

1974. — GH. PAPUC, MIHAESTI, JUD. MUȘCEL. Pentru calitatea inferioară a semințelor, ce se găsesc pe piață e bine să înștiințați Institutul de cercetări agronomice B-dul Mărășești, 61, care face controlul. Tot acolo veți găsi, în primăvară și sămânță de Gavlean. In ce privește apariția Paginei agricole, cred că s'a stabilit Lunea. Depinde de spațiul ce-l are la dispoziție.

1975. — GH. PETRORICI, agronom, CRAIOVA. Situația agricolă a Olteniei, sosindu-ne prea târziu, nu mai este de actualitate. Așteptăm o nouă expunere.

BON PENTRU POȘTA AGRICOLĂ 17 AUGUST